

YKSI SADASTA – Annan tarina

Tie omavoimaiseen, hyvään ja mielekkääseen ikääntymiseen

Annan tarina on esimerkki siitä, miten huomioimalla kommunikaatio, toimintakyky ja esteettömyys, voidaan kohentaa ikääntyneen autismikirjon henkilön elämänlaatua.

Aktiivinen ikääntyminen autismin kirjolla -projektin myötä havaittua:

Toimintakyky: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen **Kommunikaatio:** kommunikaation tukeminen **Esteettömyys:** ympäristön muokkaaminen autismiystävälliseksi

Osallisuus:

mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään

Kun huomioidaan kommunikointi, toimintakyky ja esteettömyys mahdollistetaan autismikirjon henkilön osallisuus.

ENNEN

Anna käytti äitinsä silmälasia ompelutöitä tehdessään, eikä hänelle oltu tehty terveystarkastusta vuosikausiin.

JÄLKEEN

Anna kävi terveystarkastuksessa ja optikolla saaden ensimmäiset omat silmälasinsa. Näin pyrittiin ennakoimaan mahdollisia terveysongelmia ja lisäämään toimintakykyä.

ENNEN

Annalla ei ollut toimivaa kommunikaatiomenetelmää, vaan hänen kanssaan oli aina kommunikoitu puhuen. Anna itse vastasi kaikupuheella (vanhoilla fraaseilla).

JÄLKEEN

Annan kanssa alettiin käyttää selkokieltä, valokuvia ja sosiaalisia tarinoita uusiin tilanteisiin valmistautuessa.

ENNEN

Anna ei ollut tavannut veljeään vuosiin.

JÄLKEEN

Annan sisaruksille kerrottiin autismikirjon häiriöstä. Annan ja veljen tapaaminen mahdollistettiin.

ENNEN

Anna ei ollut päässyt vuosiin itsenäisesti käymään ostoksilla, vaan hän oli riippuvainen ohjaajiensa aikatauluista.

JÄLKEEN

Annan liiallista suojelua vähennettiin ja kaupassakäynti mallinnettiin Annalle. Anna alkoi käydä ostoksilla itsenäisesti.

ENNEN

Annalla esiintyi haastavaa käyttäytymistä etenkin yllättävissä tilanteissa. Anna ahdistui ja saattoi vahingoittaa itseään. Joskus myös muiden asukkaiden tavat ja toiminta kuormittivat Annan. Anna mieluummin vetäytyi omiin oloihinsa, eikä aktiivisesti osannut hakea tarvitsemaansa tukea.

JÄLKEEN

Annalle alettiin kertoa tulevista muutoksista ja tapahtumista etukäteen. Asuinympäristöä muokattiin rauhallisemmaksi luomalla eri alueita oleskeluun ja ruokailuun. Annalle ja hänen ohjaajalleen järjestettiin yhteistä aikaa. Annan ompelu- ja taideharrastusta tuettiin.

Osallisuus:

Annan toimintakyky lisääntyi apuvälineillä (tuettu kommunikaatio, silmälasit) ja muokkaamalla Annan asuinympäristöä. Paikallisille toimijoille (terveydenhoito, kaupat ym.) levitettiin autismikirjon liittyvää tietoa.

Suurin muutos esteettömyyden lisäämiseksi tapahtui työntekijöiden asennemuutoksen kautta.

Menetelmiä

Kommunikaation tukemiseen
selkokieli, viittomat, kuva-kommunikaatio, sosiaaliset tarinat, sarjakuvitettu keskustelu

Fyysisen toimintakyvyn tukemiseen
säännölliset terveystarkastukset, ikääntymiseen liittyvien muutosten huomioiminen ja niihin liittyvät mahdolliset apuvälineet, seuranta, liikunta

Sosiaalisen toimintakyvyn tukemiseen
ympäristön muokkaaminen autismiystävällisemmäksi, tilojen strukturointi, autistitietoisuuden levittäminen lähiympäristöön, kommunikaation tukeminen (vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät), ihmishuonekoston ylläpito

Psyykkisen toimintakyvyn tukemiseen
Strukturointi, ennakointi, autismiystävällinen asuinympäristö, harrastukset

Esteettömyyden lisäämiseen
apuvälineet, autistitietoisuus, liiallisen suojaamisen välttäminen